

mladino. — V slučaju, da boste povodom 60 letnice presvetlega vladarja delili med mladino vaše šole knjižice, bi prosil, da se blage volje ozrete tudi na mojo ponudbo. — Cena 1 izvodu 24 h, 50 izvodov stane 9 K, 100 izvodov 16 K. — Eventualni čisti dohodek je namenjen Učiteljskem konviktu v Ljubljani.

Pesmarica. Spominska knjižica za mladino. — Jos. Mešiček, nadučitelj v Sevnici, je izdal in založil novo „Pesmarico“ kot spominsko knjižico za mladino. V začetku je kaj primeren nagovor v slovo šolo zapuščajočim učencem, potem pa je zbranih nad 100 mičnih pesem, ki jih popevajo po naših šolah. Zada je tudi nekaj nabožnih, med njimi par priljubljenih Marijinih pesmi. Ta pesmarica se bo naši mladini hitro prikupila, zlasti bo dobro služila kot darilo otrokom, ki izstopijo iz šole. Zatorej, tovariši, sezite po nji, priporočajte jo v nakup krajnim šolskim svetom in staršem. Cena je nizka. Lepo vezana v platno stane 70 vin., v lepenko s platnenim hrbtom 55 v. Ako se naroči več izvodov, da izdajatelj na vsakih 10 po 1 izvod brezplačno. Natisnilo je delo „Učit. tiskarna“ v Ljubljani.

Slovenske pesmi na izprehodu po Italiji. Pred menoj leži mesečni Poesie, ki izhaja v Milanu že 4. leto, in sicer pod vodstvom F. T. Marinettija, ki ga nazivljajo italijansko-francoskega poeta. Izmed njegovih del se odlikuje zlasti: La conquiete des Etoiles. V le-tem slika pisatelj s čudovito posebnostjo ponočno nevihto na morju. Ničmanj odlična, ničmanj imenitna pa ni veličastna žalostra: Destruction, ki razvija najpesimističnejše ideje. Kar je pa F. T. Marinettiju otvorilo čarobno pot do slave, ki mu je splelo cvetoč lorovikov venec, je: Le Roi Bombaue. F. T. Marinetti je orjak na literarnem polju italijansko-francoskega podnebnja in kot tak odpira skrivnostne predale „Poesie“ le pesnikom-pisateljem, ki so v istini božali boginjo umetnosti. Zato je pripravljen z navdušenim veseljem sprejeti v Rassegno Internationale tudi umotvore neromanskega pokolenja. Krasna knjiga — opremljena z nepristranskim geslom „Rassegna Internationale“ prinaša izvirne nemške pesmi in zastopa vse romanske jezike. — Pač umestno in koristno bi bilo, ako bi poganjala slična knjižica tudi med slovenskimi narodi ter bi tudi pri nas polagali posamezni umetniki slovenskega plemena lastne umotvore v ličen venec. Le-to bi znatno pripomoglo k tesnejši zvezi vsega Slovanstva ter nas družilo v jačji bratski slogi in vdanosti, ker bi imeli temeljitejšo in praktičnejšo priložnost spoznavati se duševno med seboj nego jo imamo doslej. Izvirna pesem bi nas seznanjala preprostejše s sorodnim narodom, kakor nas utegne prevod, bodi le-ta tudi najblaglasnejši. Prvi površen pogled, s katerim bi premerili mi Slovenci poljsko, češko in katersobito slovensko pesem ali pa Poljaki, Čehi i. dr. našo — bi nas seveda takoj in vseh ne prevladal, toda polagoma bi se nas polasčalo zanimanje, krvno sorodstvo bi zbujalo krepkejšo pozornost, in preden bi izšel 15. zvezek podobne knjige, bi že napol umel ruščino, bolgarsčino itd., ako bi se tudi nikoli prej ne učil teh jezikov. Euake misli se mi porajajo vsekdar, kadarkoli brskam po italijanskem mesečniku z njega. španskimi romancami, francoskimi odami, italijanskimi kaneonami in romanskimi madrigali. S čimer pa nameravam danes razveseliti prijazne čitatelje, je pojav dejstvo, da je prinesla junjska „Poesia“ pod naslovom „Poesie slovene“ tri slovenske pesmi, ki so mojstrske slike zdravega čustvovanja naših milih pesnikov. Helena Črnagorska, ital. kraljica, ki baje lista prav marljivo po tej Rassegno Internationale, je torej začela vsaj daljni odjek neke ji sorodne narodnosti. Goriomenjene pesmi je milodoneče in jako ubrano prevel v italijanščino šolski vodja na škedenjski šoli, Alojzij Križan, ki pesni italijanski pod prevečenim imenom svojega prijatelja Luigi Crociato. Izbral si je Prešernovo: Zvezdogledom; Aleksandrovo: Urok; Zupančičovo: Meni se hoče. Ako bi tudi prevod ne bil najboljši, smo poetu Crociatu hvaležni za preblagi namen, s katerim nam je opomogel, da začujemo tudi Romani, s kakšnimi plodovi obdarja slov. muza svoje privrčence. Koliko iskrenjeje mu smemo pa seči v dlan, ker je prevod izvrsten, tako da bi ga težko kateri drugi zamogel prekositi v blagozvočnosti in fini stilistiki. Poetu se pač pozna, da je vaje blagoslavni zvonki muziki ital. poetov. Ob čitanju teh verzov je čitatelj nehoti vgreznjen takoj v živo poezijo, da se mu dozdeva videti in slišati pred seboj očaka naših pesnikov: Prešerna in njegova učenca Murna in Zupančiča. Tako ugleden in pristen je prevod in tako temeljito so posneti motivi, da se čitatelj težko zaveda imitacije, marveč je prijetno uglobljen v ugodno duševno razpoloženje. Gospod Luigi Križan pa obeta z gotovostjo, da spiše v italijanščini popolno slovensko antologijo, kar bo marsikoga izmed nas bržkone prijetno navdajalo, zlasti ker se mu po teh treh pesmih pozna neprisljenost v prevodu, kakor da poet daje duška samo lastnim čustvom ob ubiranju izvirnih pesmi. Škedenjka.

Slovensko gledališče v Trstu. Za predstoječo sezono prevzame „Dramatično društvo“ v Trstu od „Tržaške posojilnice in hranilnice“ gledališko dvorano v „Narodnem domu“ in izključni najem, tako da bo „Dramatično društvo“ v bodoče svobodno razpolagalo z gledališkimi prostori, kar bo gotovo

važen faktor za nadaljni razvoj slovenskega gledališča v Trstu. Intendanca je angaževala za prihodno sezono doslej 14 oseb, 8 igralcev in 6 igral, ki so večinoma izšli iz domačega gledališke šole. Z ljubljanskega gledališča sta angaževana samo Verovšek in Danilova.

Kulturno delo.

+ **Prosveta** je ustanovila novo ljudsko knjižnico v Dobilcih pri Črnomlju. Prav je tako! Le krepko in možato naprej! S prosveto k svobodi!

+ **Prosveta** ustanovi danes zvečer v Novem mestu svojo podružnico. Le vedno naprej: s prosveto k svobodi!

+ **Za slovenjebistriški in konjiški okraj** se je ustanovil dne 3. t. m. odsek „Prosveta“. Predsednik mu je g. abit. Ljudevit Mlaker.

+ **Sokolska statistika.** Po najnovejših podatkih je med slovenskimi narodi razširjeno sokolstvo, kakor sledi: Poljaki na Poznanjskem imajo 152 sokolskih društev s 7000 člani, v Galiciji 150 društev s 20.000 člani. Slovenci imajo 37 sokolskih društev s 3932 člani, Hrvat 50 društev s 6300 člani, Bolgari 40 društev s 2800 člani. Razentega so v Galiciji tri sokolska maloruska društva. Češko sokolstvo šteje v Češki, Moravski, Sleziji in Nižji Avstriji 800 društev s 75.000 člani.

+ **Novo podružnico družbe sv. Cirila in Metoda** so ustanovili za Trebnje in okolico na Dolenjskem.

+ **V VII. seji ožjega odbora** dne 13. mal. srpana se je obravnavalo poročilo o nadzorovanju družbinah šolskih vrtec. Marljivo oskrbovani vrtec v Škedenju pri Trstu ne zadostuje, ker ima prostora samo za 40 otrok, a sprejeti bi mu jih bilo preko stotine; zato bo škedenjski podružnici naloga, da poskrbi vrtec za večji prostor, družba pa se zaveže, da bo plačevala vrtnarico. Šolski knjižnici pri Sv. Jakobu v Trstu se je določila stalna letna pripomoč. „Katoliško politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem“ je odgovorilo. Odobril se je predlog, da se izdajo podobne slov. apostolov sv. Cirila in Metoda in drugih slovenskih veljakov v taki obliki, da bodo prikladne za razdelitev med šolsko mladino. Družba je nabavila več tisoč odtiskov slik sv. Cirila in Metoda s sprejemnic. Nadejati se je, da dobe odjemalcev posebno med šolskimi učenci, ki bodo s temi odtiski okrašali prvo stran svojih knjig.

+ **Vsaka podružnica družbe sv. Cirila in Metoda** bi lahko napravila na leto dve veselici, eno v zimskem, drugo v poletnem času. Po mnogih krajih se prireda veselice, ne da bi jim dali kake posebne narodne tendence. V vsakem takem slučaju naj stopi družba sv. Cirila in Metoda v ospredje: „Družbi sv. Cirila in Metoda v procvit, moč in rast!“

+ **Razglednice družbe sv. Cirila in Metoda** se je v mesecu juliju malo prodalo. Rodoljubi, prosimo vas, storite svojo dolžnost ter segajte le po družbinah razglednicah. Povsod zahtevajte naših razglednic. Čestite člani podružnic prosimo vljudo, da pridno agitujejo za prodajo razglednic.

+ **Na praški razstavi** je velik nabiralnik, ki drži 2 milijona vinarjev. Dosedaj se je nabralo vanj že krog 300.000 samih novčičev do 2 vinarja. Nabrani denar se porabi za češko šolstvo v nemškem delu češke kraljevine. Čehi porabijo vsako priliko, da nabirajo za svojo „Osrednjo Matično šolsko“, ki ima nad 800.000 K dohodkov na leto. Kako neznatna je naša navdušenost in postržovalnost v primeri s češko.

+ **Dijaški odsek** za oskrbo ljudske knjižnice v Smarjah na Goriškem prosi cenj. rodoljube, naj bi podpirali snujočo se knjižnico v prid narodove prosvete z darovanjem knjig ali pa z denarnimi prispevki. Naj jim bo izrečena tem potom najpresrečnejša hvala.

Politiški pregled.

* **Delegacije** bodo sklicane najbrže dne 25. septembra v Budimpešti.

* **Lahi v Istri** se prav živo pripravljajo na bližnje deželnozbornske volitve. Ustanovili so osrednji odbor, ki bo vodil volitve. Obračajo se zlasti proti nameri Slovencev in Hrvatov: postaviti kandidate tudi v takozvanih laških volilnih okrajih. Lahi so složni, liberalci in klerikali vsi so obrnjeni le proti Slovanom. Znamenje, da naj bo tako tudi pri Slovanih.

* **Nižjavstrijški deželni zbor** je razpuščen. — Nove volitve se bodo vršile od 26. oktobra do 12. novembra t. l. Koncem leta se zbor snide na kratko zasedanje, da se konstituira in odobri proračunski provizorij za 1909. leto.

* **Koroški deželni zbor** bo sklican na dan 14. septembra ter bo zboroval do konca oktobra, nakar bo razpuščen.

* **Štajersko prebivalstvo leta 1907.** je štelo, kolikor je mogoče dognati na podlagi preseljevalnega koeficienta, 1.415.620 duš; Kranjska je štela 518.956 duš, Primorska 810.903 in Koroška 374.923 duš. Vsa avstrijska državna polovica 27.725.649 duš.

* **Deželni zbor goriški** bo sklican 20. septembra. Slovenski goriški klerikali ne ma-

rajo zblizanja s slovenskimi naprednimi poslanci.

* **Kranjski deželni zbor** bo sklican baje šele koncem decembra meseca t. l., a le za par dni, da reši deželni proračun za prihodnje leto. Nam se ta ukrep vlade zdi jako čuden in povsem neumesten. V resnici že dve leti ni zboroval kranjski deželni zbor, saj tistih dveh letošjih sej zaradi daželne volilne reforme vendar ne moremo smatrati kot zasedanje. Že dve leti leže nerešene sila nujne, kričeče važne in za razne stanove, zavode, za občine i. dr. uprav vitalne prošnje. Deželni odbor pašuje in vlada povsem absolutistiško. Nihče ga ne nadzira, nihče ne priganja, nego dela, kar hoče in ne dela, kar ni všeč temu ali onemu odborniku. Seveda odloča pri vsem strankarstvo. Pet mož ima ves blagor dežele v žepu brez vsake kontrole. To so pravcate turške razmere v naši deželi, a vendar vse časopisje molči. Kvečjemu čitaš kakšne osebne zbadljaje, a za interese dežele, občin, deželnih zavodov i. dr. se ne meni živ krst. Načrt volilne deželne reforme je že davno sklenjen, a dopolnilne volitve se bodo vršile vendarle šele meseca novembra! Ne mudi se ministrstvu, ne mudi se deželni vladi, ne mudi se nikomur. Pri tem pa vse propada, usiha in poginja. Mrtvilo vsepovsod! Nič se ne gane, vse stoji, ničesar se ne more zidati, podpore se ne izplačujejo itd., a deželni zbor se snide le za par uric koncem leta! Zares mnogo gnilega je v tej državi danski.

* **Gibanje Nemcev v Galiciji in Bukovini.** Poljakom sovražni poznanjski in berlinski listi poročajo, da se galiski Nemci v zadnjem času začnejo živahno gibati. „Zveza krščanskih Nemcev“, ki šteje že 80 podružnic, je začela te dni delo na gospodarskem polju, da loči galiske Nemce od Poljakov. V zadnjem času so bile tudi ustanovljene nemške posojilnice in hranilnice v Brigidnu, Novem Souču in Knihininu pri Stanislavovu. „Zveza kršč. Nemcev“ namerava tudi ustanavljati šole in čitalnice v nemških naselbinah. V ta namen so se ustanovile že podružnice „Schulvereine“ v nekaterih galiskih mestih. — Tudi v Bukovini so se začeli Nemci gibati. Pred desetimi leti se je tam ustanovilo nemško društvo, ki ima sedaj že 32 podružnic s 5500 člani.

* **Ogrski Slovenci** prebivajo kompaktno v županiji železni, zaladski in šomodski. Sosedji so jim na severu in zapadu Nemci, na vzhodu Ogrji, le na jugu se dotikajo Hrvatov in štajerskih Slovencev. Najzanimivejši pri vsem je pač to, da njih število raste, ker so se pomnožili za kakih 3000 duš od l. 1890.—1900. Tako je torej v teh treh županijah preko 64.000 Slovencev. — Raztreseni so potem še v raznih drugih stolicah Ogrske; precej jih je na Reki in preko 6000 v Zagrebu.

* **Volilna reforma na Ogrskem.** V Kossuthovem glasilu „Budapest“ piše državni poslanec Burdyan, da je sedaj gotova stvar, da se zgradi novi volilni zakon na temelju pluralnega sistema, ker bi sicer madjarstvu ne bila zagotovljena vodilna vloga. Po uspehih ministrskega sveta se predložitev volilne reforme zopet znatno zavleče.

* **Madjari o hrvaško-srbski koaliciji.** „Az Ujsag“ piše glede vesti, da hrvaško-srbska koalicija kmalu razpade: Škodoželjno razglašajo Hrvatom nenaklonjeno časopisje, da se Supilo in Zagorac pobijata, in iz tega boja pričakujejo, da bo končno izšel mirovni angel, ki bo rešil hrvaško-madjarški konflikt. Toda to smo tudi pri nas doživeti, da se je ljudska stranka pretepala z neodvisno stranko, in vendar je ostala koalicija skupaj do današnjega dne. Tako se zgodi tudi s hrvaško-srbsko koalicijo. Naj vlada prepri. niti Zagorac niti Supilo ne izstopi iz koalicije, temveč bo hrvaško-srbska koalicija svoje funkcije tudi nadalje držala skupaj.

* **Razmerje med Nemčijo in Rusijo.** Nemškemu cesarju dela mnogo skrbi, ker se je začela Rusija zaradi prijateljstva z Anglijo Nemčiji očitno odtujevati. Nedavno je imel cesar Viljem razgovor z ruskim poslanikom v Berlinu. Cesar je naglašal, da je po japonski vojni nastalo med Nemčijo in Rusijo boljše razmerje, ker je Nemčija nastopala lojalno, dočim druge države, n. pr. Anglija, niso izkazovale Japoncem le platonične ljubezni. Zadnji čas pa se je razmerje med Rusijo in Nemčijo nekoliko ohladilo zaradi agresivne politike ruskega časopisja in ker delajo na to vplivni ruski politiki. Cesar je imenoval tako postopanje neopravičeno, ter prosil poslanika, naj deluje na to, da rusko časopisje opusti protinemško agitacijo.

* **Ruska vlada proti grofu Tolstemu.** Zaradi Tolstovega članka „Ne morem več molčati“ so bili kaznovani vsi časopisi, ki so članek priobčili. Obenem je vlada vsem mestnim zastopom strogo prepovedala prirejati slavnosti o letošnji pisateljevi 80 letnici. Kazansko vseučilišče je nato nalašč imenovalo Tolstega za častnega člana, nakar je naučno ministrstvo opozorilo po okrožnici vsa vseučilišča, naj se ne ozirajo na to imenovanje. Kuratorju kazanskega vseučilišča je ministrstvo naročilo, naj uvede preiskavo ter dožene, kateri profesorji so sovražni vladi.

* **Turčija.** Sultan je izdal poseben iradé, v katerem objavlja, da se bo držal konstitucije; vse izjemne zakone je anuliral. — Diete turških poslancev bodo znašale približno 1100 kron na mesec, člani senata bodo dobivali še enkrat toliko.

* **Bosenska svoboda** se imenitno zreali v ravnanju vlade s časopisjem. „N. Fr. Pr.“ je zadnjič objavila članeka, v katerem pravi, da bi bil sedaj primeren čas, dovoliti Bosni ustavo. Program vlade za Bosno in Hercegovino, ki se je zasnoval pred tridesetimi leti, je za one čase lahko veljal kot sijajna izjema, a časi so se izpremenili in kar je bilo nekdanj mnogo, je sedaj malo. „Neue Freie Presse“ je v snovi in obliki zmeren list. Članek, ki izide v tem časopisu, gotovo ni radikalen, kajše revolucionaren. Sarajevska „Srpska Rijec“ ga je ponatisnila v prevodu. Zato je bila k o n f i s c i r a n a, urednik je pa v preiskavi. Če mislijo avstrijski mogotci, da se na ta način dobiva naklonjenost ljudstva, kažejo res nena- vadno kratkovidnost.

* **Srbska skupščina** je sprejela državni proračun za leto 1908. z 79 glasovi proti 27 glasom.

* **Jezikovni poizkus pri armadi.** Po želji poveljnika ogrske deželne brambe, Klobučarja, se bo pri letošnjih velikih manevrih v okolici Vesperima zapovedovalo v treh jezikih. Požunskemu in zagrebškemu voju se postavlja nasproti dunajski in mešani voj. Zapovedovalo se bo nemško, madjarsko in hrvaško. General hoče s tem dokazati, da uvedba madjarskega poveljevanja ne more vplivati neugodno na enotnost armade.

Vestnik.

Srbski učitelji na Bledu. Dne 20. t. m. pridejo na povratku iz Prage srbski učitelji iz kraljevine na Bled. Vseh skupaj bo okrog 70. Srbske tovariše sprejme radovljiško učiteljsko društvo, v katerega imenu jih pozdravi predsednik imenovanega društva, tov. Andrej Grčar. — Učiteljsvo radovljiškega okraja ima v ponedeljek zaradi sprejema Srbov zadnji sestanek na Jesenicah v prostorih g. Mesarja. Sprejem bo na Dobravi ob 9. uri zjutraj. Odtod gredo izletniki skozi Vintgar na Bled. Južina je pri Žumru na Vintgarju, obed pa ob 2. uri popoldne pri Sekovaniču na Bledu. Po obedu je ogled jezera in okolice. Zvečer ob 8. uri sestanek zopet pri Sekovaniču. Drugi dan je ogled Radovljice.

Naročevanje šolskih tiskovin. Slavna šol. vodstva, oziroma predsednike krajnih šol. svetov opozarjamo, da naj pri naročilih navedejo, če žele tiskovine broširane ali trdovezane. Pri naročilih na uradne kuverte in šolska izpričevala prosimo za natančen naslov, da ne bo kakšne pomote. Dalje opominimo, kakor tudi že lanske leto, da poštnih tiskovin za šolsko uporabo ne oddajamo pod 100 k o m a d o v, ker nam sicer štetje provzroča preveč zamude časa. Šolska izpričevala in Ročne zapisnike dobe šolska vodstva kasneje, ker se niso dotiskani. V račun pa jih postavimo takoj, da ni treba pošiljati dveh računov.

Tudi „Gorica“! Seveda: Kar reče „Slovenec“, to pravi teden dni pozneje „Gorica“. To je listič, ki ga izdajajo goriški klerikali, ureja ga pa fantiček Kremžar, uboga duševna para pred Bogom in pred ljudmi. Zavihtel je tudi ta možiček palico in — glej! — neusmiljeno udaril po liberalnih učiteljih. Tako se je razvnel, da mu je nemara še kaj ušlo v hlače. Kaj šele bo, če mu jo zopet kdo prisodi za ušesa? Velik in mogočen — kakor je vsak klerikalni napihujenec — kriči goriški pismouk: „Naravno je, da mora ljudstvo, zlasti pa naša mladina, pričeti proti njej (t. j. proti „Zavezi“) najostrejši boj, kjerkoli in kadarkoli nastopa kak njen član!“ — Saperlot! Lepi časi se nam obetajo dne 6., 7. in 8. septembra v Gorici, kamor pride zborovat naša „Zaveza“! Kremžar in njegove kokoške nas bodo pozobali s kostmi vred. Zatorej se le pravočasno pokesajmo svojih grehov, zakaj naš sodni dan prihaja!

Spoštuj starost! To je lep nauk, ki ga uči naša cerkev, a njeni služabniki ga ne izvršujejo v praksi, posebno ne, če so klerikali. Tem ni nič svetega. To so pokazali tudi dne 2. t. m. v Dolini. Kakor pravi „Slovenec“, so nesramno zasmehovali tamošnjega nadučitelja tov. A. Bunca, ki deluje že trideset let za vzgojo mladine in je osivel v prosvetnem svojem delu. Takrat, ko je Bunc že delal med ljudstvom, so nekaterim sedanjim njegovim zasmehovalcem še srajce gledale skozi razklane hlačice, ali jih pa še sploh bilo ni. — In taki ljudje se upajo zasramovati moža, ki je več koristnega storil kakor vsi Ravniharji in Terseglavi skupaj! Tu se vidi klerikalna moral! Toda pojмимо jo takoj, če pomislimo, da je celo klerikalen poslanec, ki ne pozna IV. božje zapovedi! Lepi ljudje to! Zmožni so vseh dejanj, ker imajo vse lastnosti, samo dobrih ne! — Tov. Bunc naj bo uverjen, da tembolj raste med razsodno množico njegov ugled in spoštovanje do njega, čimbolj ga sramote „Slovenec“ in njegovi hujskači!

Napadi na učiteljsvo se zadnji čas vedno bolj množe v klerikalnih listih. Tudi Gostinčarjeva „Naša Moč“ blati učitelje tako podlo kot poulični fakir. V zadnji številki piše tako-le: „Tržaški liberalni učitelji so sploh največja mizerija, kar jo je človek že kdaj videl. Večina od njih ima le štiri razrede ljudske univerze, potem pa skozi pripravniki razred zlezejo v koprsko učiteljsko, iz katerega pridejo še bolj trapasti kakor so šli vanj. Ne znajo

ne dobro slovensko, ne italijansko, ne nemško; šolo zanemarjajo tako, da v tržaški okolici otroci še v petem razredu ne znajo brati, temveč le „puštaborajo“, kakor pravimo. Redek je tisti otrok, ki ga spravijo te dike slovenskega liberalnega učiteljstva na srednje šole! Kdor hoče otroka kam višje spraviti, je primoran dati ga v nemške šole. Na Kranjskem se celo po zavodih strašno boje tržaških otrok, če sem prosil, ker nič ne znajo in so podivjani. So pa tržaški in istrski učitelji uprav kneževsko plačani.“ Pod plaščem svoje poslanske imunite Gostinčar lahko tako psuje, vendar bi mu kakega povračila, ki ga je zaslužil za tako barabsko pisanje, sam sveti Peter ne odvel. Naj bo vesel Gostinčar, da so bili napredni učitelji tisti, ki so ga navadili brati in pisati in se mučili toliko let z njegovo butico. Gotovo še živi kak učitelj, ki je imel mnogo bridkih ur, preden mu je abeceda vtepel v glavo! V zahvalo zato jih zdaj psuje! Dobrota je res sirota!

Učiteljski dobrotniki. Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta je darovalo: učiteljsko omizje v Kropi 2 K. Živio!

Čudno postopanje. Radovedni smo, kake moči so vplivale na gotove kroge, ker se še ni izvršilo imenovanje nadučitelja za Kamno gorico.

Občinski svet mesta Radovljice je sklenil v svoji zadnji seji storiti primerne korake, da se ustanovi na tamošnji ljudski šoli peti razred. Vzdrževati mislita ta razred mestna hranilnica in posojilnica.

Kavarna Prešeren. Sl. učiteljstvu se priporoča kavarna Prešeren na Marijinem trgu v Ljubljani, kjer se dobi tudi „Učit. Tovariš“. Kdor podpira nas, ga podpiramo tudi mi!

Narodna knjigarna v Ljubljani. Jurčičev trg, se toplo priporoča slavnemu učiteljstvu v nakup šolskih in drugih knjig kakor tudi vseh pisalnih in risalnih potrebščin. Naročiti se more potrebno blago tudi s šolskimi tiskovinami potom „Učiteljske tiskarne“.

V IX. činovni razred so pomaknjeni voditelji pripravnic za učiteljice, oziroma za srednje šole: okrajni šolski nadzornik Ivan Bunc v Kastvi, Ivan Justin v Podgori in Henrik Leban v Trstu.

V šolski odbor obrtne nadaljevalne šole v Kranju je imenovan za zastopnika naučne uprave vladni koncipist g. Henrik Steska.

Perite grozdje pred uživanjem! Te dni je umrl šestletni sinček lekarnarja Peniča iz Zagreba, ker je zobal grozdje, ki je bilo poskropljeno z modro galico. Da se očuvalo otrok takih nesreč, perite grozdje pred uživanjem!

Zadnje našo notico o izpremembi in imenovanju v učiteljstvu tržaške okolice je popraviti tako: Vodopivec Ernest je imenovan za definitivnega učitelja v Bazovici in ne v Svetem Križu. — Bazentega je imenovana gospodična Vodopivec Julijana za def. učiteljico v Svetem Križu.

Osebnosti v Kranjskem. Imenovani so: Ivan Mrcina za Lože; Ivan Žagar za Dobravo pri Kropi; Josip Plesničar kot nadučitelj za Kropo; Alojzij Lilijski za Polšnik; France Zagorec kot nadučitelj za Belo cerkev; Egidij Siferer za Jesenice; Leon Pibrovcec tudi za Jesenice; Josip Zupančič kot nadučitelj za Dolenjo vas pri Ribnici; Ivan Pečavar za Lienfeld; Josip Pečnik za Sent Lampret; Marija Levec za Polico; Ema Žerjav za Ljubljano; Rajmund Justin kot nadučitelj za Trnje; Marija Justin za Trnje; Julijana Zalokar za Kapanj; Ivan Garvas kot nadučitelj za Hotedrsko; Gizela Tavčar za Metliko; Karolina Lenček za Sv. Križ pri Kostanjevici; Bogomir Govekar za Marijo Devico v Polju; Antonija Rotk Sv. Petru v Ljubljani; Grebenec Marija za Soro. Prov. učitelj na Colu pri Vipavi, Karel Blažič je na lastno prošnjo premeščen v Erzeli. Suplentinja na šoli v St. Petru, Leopoldina Kogeljčeva, je imenovana za provizorično učiteljico in šolsko voditeljico na Vojškem okraj Logatec. — Provizorični učitelj Friderik Wurner v Skočjanu je imenovan za provizoričnega učitelja v St. Jerneju.

Sprejemanje gojenk v gospodinjstvo šole c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani. Meseca oktobra se odpre enajsti tečaj gospodinjstva šole, ki bo trajal 12 mesecev. Gojenke morajo stanovati v zavodu, ki je v poslopiju poleg Marijanišča v Spodnjih Poljanah v Ljubljani. — Pouk, ki je slovenski in brezplačen, zavzema poleg verouka, vzgojeslovja, zdravoslovja, ravnanja za bolniki, spisa in računstva vse one predmete, ki jih mora umeti vsaka dobra gospodinja, zlasti se pa poučuje teoretično in praktično v kuhanju, šivanju (ročnem in strojnem), pranju, likanju, živinoreji, mlekarstvu, vrtnarstvu itd. Gojenke se istotako veščajo v gospodinjstven knjigovodstvo ter v ravnanje za bolniki in z bolno živino. — Gojenke, ki se žele učiti nemškega jezika, dobe v tem predmetu brezplačen pouk in priliko, da se v enem letu zadosti privaditvi nemškemu jeziku. — Gojenka, ki bo sprejeta v zavod, plača na mesec za hrano, stanovanje, kurjavo, razsvetljavo, perilo t. j. sploh za vse, 30 K, ali za ves tečaj 360 K. — Vsaka gojenka mora prinesiti po možnosti naslednje obleke s seboj:

Dve nedeljski obleki, tri obleke za delo, dva para čevljev, nekaj belih in barvanih jopic za ponoči, štiri barvana spodnja krila, dve beli spodnji krili, šest srajc, šest parov nogavic, 10 do 12 žepnih robcev, šest kuhinjskih predpasnikov in tri navadne predpasnike. (Predpasniki za delo se tudi preskrbe v zavodu proti plačilu.) Če ima katera več obleke, jo sme prinesiti s seboj. — Deklice, ki hočejo vstopiti v gospodinjstvo šole, morajo: 1. dovršiti že 16. leto; 2. le izjemoma, v posebnem oziru vrednih slučajih se more dovoliti sprejem mlajših učenek; 3. znati čitati, pisati in računati; 4. predložiti izpričevalo, da so zdrave; 5. predložiti obvezno pismo staršev ali varuha, da plačajo vse stroške; 6. zavezati se, da bodo natančno in vestno izvrševale vsa dela, ki se jim nalože ter, da se bodo strogo ravnale po hišnem redu. — Prošnje za sprejem, ki jim je priložiti šolsko in zdravniško izpričevalo ter obvezno pismo staršev oziroma varuha, naj se pošljejo do 15. septembra t. l. glavnemu odboru c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani. — V prvi vrsti se v gospodinjstvo šole sprejemajo deklince, ki imajo domovinsko pravico na Kranjskem, če bo pa v šoli prostora, se bodo sprejemale prosilke tudi iz drugih dežel.

Razpisani sta na Primorskem dve mesti potovalnih učiteljev, in sicer eno mesto s hrvaškim učnim jezikom s sedežem v Voloskem, drugo z italijanskim učnim jezikom s sedežem v Pulju.

Šolski sklep na Zidanem mostu. Ob pol osmi uri 30. julija t. l. so se zbrali učenci veselih sre pred šolo. Ob trideset na 8 so korakali s precej veliko množico tukajšnjih prebivalcev za vrlo tukajšnje železniško godo, ki nam je brez vsake nagrade igrala dopolne in tako povzdignila našo slavnost. Ob pol 9. uri smo dospeli v lepe zračne širje k slovesni šolarski maši, ki jo je služil katehet g. Gmeiner. Po maši smo se razvrstili na velikem ravnem travniku, ki nam ga je radovoljno prepustil graščak gospod vitez jurij pl. Hornig. Tu se je vršila dopolna proslava 60letnega vladanja našega cesarja šolske veselice z nagovori, deklaracijami, petjem in igrami. Tukajšnje za šolo toli vneto prebivalstvo je učenca pogostilo z malinovcem in sladkim pecivom, za kar jim gre velika zahvala, kakor tudi vrlim godecem, ki se niso ustrašili strme poti in vročine. Posebna zahvala pa gre tukajšnjemu šolskemu načelniku in krajnemu šolskemu odboru gospodu Hubertu Skalaku za njegovo požrtvovalnost in ljubezen do otrok, kakaj on je dal iniciativo za to slovesnost. Pa tudi gospe Skalakova je velika prijateljica šole in šolske mladine, katero ljubezen vrši dejanski s tem, da daje vse leto dvajsetim otrokom iz najbolj oddaljenih krajev vsak dan tečno in toplo kosilo, na čemer ji bodi izrečena v imenu otrok in šolskega vodstva najprej srenejša zahvala. Hvala bodi tudi ekselenci FML g. vitez pl. Hornigu, ki je s svojim bratom graščakom vred podaril nad 30 K in nam tudi še drugače pomagal prirediti to veselico. — Hvalo izrekam tudi prebivalstvu tukajšnje šolske občine, ki se je veselice udeležilo in tudi drugače pripomoglo, da se je slavnost tako lepo obnesla. V imenu učiteljstva in šolske mladine kličem vsem presrčen: Bog plati! Ivan Logar, začasní šolski vodja.

Učiteljski mesti na Štajerskem. Razpisano je mesto učitelja na šestrazrednici pri sv. Marjeti pod Ptujem, III. plačilni razred in mesto učiteljice na štirirazrednici pri St. Janžu na Dravskem polju, III. plačilni razred. Prošnje do 31. avgusta.

Trinajstletno učenko je zapeljal pri Sv. Ožbaldu na Zgornjem Avstrijskem tamkajšnji kaplan Stöckl. Otrok je porodil mrtvega otroka. Ali bo „Slovenec“ to povedal svojim nedolžnikom? — Morda jim tudi pove, da so v Splitu v Dalmaciji zaprli župnika Petra Gnjeta, ker je na sumu, da je udeležen na detomoru! — Zanimivo je tudi, da je v Geracu v Italiji v ondosti najdenišnici od 144 otrok tekem leta umrlo 143 od lakote. Najdenišnico so upravljale štiri pobožne „sestre“. — Interesantno je napovedal tudi tole: Župnik Diefenbacher v St. Georgenu pri Amstettenu, eden najbrezobzirnejših krščansko-socialnih agitatorjev, je sedem let intimo živel z obrtno učiteljico Ano Dekaravo. Ko se jo je lani naveličal, jo je pa kratkoma zapodil. Seveda se je zaraditega njegov ne preveč dehteči roman porazvedel, in zato je poizkušal, kako bi svojo ostavljeno ljubico odstranil iz svoje župnije. Zasledoval jo je z vso srditostjo duhovniškega sovraštva. Koncem januarja t. l. pa jo je ob neki priliki na samem napadel in jo po glavi s palico bil s toliko silo, da ji je zlomil roko, s katero si je izkušala braniti glavo in kričal: „Danes te mora biti konec!“ Ko je ubožica jela klicati na pomoč, je krvočolni pohotnež ubežal, ne da bi se mu bilo posrečilo nesrečnico spraviti s sveta. Vzlic temu, da je zločinski župnik svoje dejanje preiskovalnemu sodniku priznal, pa se proti njemu ne vrši nikakšno sodno postopanje, ker so se za svojega agitatorja zavzeli vplivni krščansko-socialni pravičniki in ker je v Avstriji ististia regurno fundamentum. Ta slučaj tudi kaže, pred kom niso varne učiteljice. — Seveda, to so drugačni pljunčki, kakor je oni, ki je zadnjič o njem poročal „Slovenec“. Pričakujemo od tega resničnega ljubnega lista, da se ne bo več zaletaval samo v učiteljstvo, ampak da bo posvetil tudi tja, kjer je vse polno teme, blata in umazanosti. Na delo torej, brat v Kristusu!

Iz seje ožjega in pomnoženega c. kr. okr. šol. sveta tolminskega. Kogoj Julij dobi III. petletnino. Enemu bolnemu učitelju se podeli podpora v znesku 100 K. Kalan Milko dobi enoletni dopust v svrhu obiskovanja pedagogije na Dunaju in podporo 300 K. Nekaterim učiteljem se pripozna nagrada za nadzorovanje ob gradnji šolskih stavb. Istotako se podeli nekaterim učiteljem in učiteljicam podpora za preseljevanje. Loči se šola Log-Strince v dve samostojni šoli; istotako Sela-Ruti, Sela-Log postane ekskurziona šola, Ruti zase samostojna. Dovolj se več poprav pri šol. stavbah. Pomnoženi okr. šolski svet se izreče principialno za nabavo skioptikona. Predlog zastran uvedbe javne kvalifikacije je bil nedopuščan. Sprejme se predlog, da se naj prične akcija v doseg državnih podpor. Izvoli se tozadevni odsek: gg. Andrej Lasič, Andrej Vrtovec, Peter Leban in Josip Rakovšek. Sklene se izvršitev predpripravnih del za zidanje šol v Smasteh in Novakih. Ugotovi se razne račune in vzame v znanje nakaze. Zastran ustanovitve novih šol v Sužidu in Podbeli se bo vršil komisijonalni ogled. Za definitivno imenovanje se predlagani: Anton Stres za Cerkljo, Milko Kalan za Drezničico, Josip Semolič za Zalas, Katica Brezavšek za Breginj, Marija Perin za Grahovo, Ljudmila Zavrtanik za Čes-sočo, Štefanija Komavli za Žago in Albina Gerželj za Tolmin. — Provizorično so nameščeni: Koch Izidor v Čes-soči, Fajgelj Rafael v Sedlu, Srečko Borštnik v Breginju, Ivančič Josip v Tolminu, Hude Karel v Strmcu, Richard Trešče v Kalu, Matelič v Hudjužni, Perko v Idskem, Ivančič Albert na Kamnem, Mahnič v Polica-Vrh, Berce v Boveu, Mikuš v Logu, Stanta v Otaležu, Ana Perin v Plužnah, Marinič Josipina na Ponikvah, Repič Marija v Trebuši, Mozetič v Cerknem, Strel v Breginju, Jeršek v Ruti, Miklavčič v Kobaridu, Bratina v Boveu, Bogataj v Dreznici, Pagon v Jagrščah, Drašler na Bukovem, Zavrtanek v Borjani.

J. R.

Iz Ormoža. Povodom sklepa šolskega leta se je vršila v nedeljo, dne 19. julija t. l., na ormoški okoliški šoli prav dobro uspela šolarska veselica. Po večernicah so učenci najprej pod vodstvom učitelja tovariša Serajnika izvajali v šolskih prostorih spevoigro „Letni časi“, potem pa se je vršil izlet v četrte ure oddaljeni hardeški gozd. Naprej je korakala godba hardeške požarne brambe, za tem se je vrstila šolska mladina, zadaj pa so šli mnogobrojni starši in prijatelji šolske mladine iz Ormoža in okolice. V gozdu so se s šolsko mladino proizvajale različne igre, vmes pa so donele pesmi, ki so jih peli posamezni razredi ali pa tudi skupno učenci vseh razredov. Vsi učenci so bili s teletino, kruhom, bidri, slatino in citronovim sokom v izobilju pogoščeni; tudi navzoči starši so dobili primerno krepilo. Otroci so užili par veselih ur, ki jim ostanejo gotovo v prijetnem spominu. — Vse nemale stroške za prireditev veselice so pokrili: slavna ormoška ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda in obe ormoški posojilnici. — Velikih zaslug za veselico pa so si pridobili tudi učitelj tovariš Serajnik z uprizoritvijo spevoigre, nadalje čestite ormoške gospe in gospodične z darovanjem bidrov in s tem, da so pri veselici šolski mladini stregle, ter gosp. Maks Robič v Središču, ki je brezplačno podaril potrebno slatino. Vsem imenovanim korporacijam in osebam kakor sploh vsem, ki so si pridobili za šolsko veselico na katerikoli način zaslug, izreka podpisano šolsko vodstvo v imenu šolske mladine presrčno, iskreno zahvalo in prošnjo, da ostanejo ormoški okoliški šoli naklonjeni tudi v bodoče. — Šolsko vodstvo Ormož-okolice, dne 5. avgusta 1908. — Jos. Rajšp, nadučitelj.

Poziv. „Slov. Gospodar“ je priobčil v štev. 51. z dne 30. julija t. l. sledeče obkrovanje: „Zveza liberalnih društev vabi k sebi tudi naša izobraževalna, veteranska, požarna in druga društva. Da bodo vedela, v kako družbo se jih vabi, moramo povedati, da so v tej zvezi tudi liberalna učiteljska društva. Liberalni učitelji in dohtarji hočejo po tej zvezi izrabiti poštena slovenska društva za svoje nečedne namene. Za to pa pozor!“ Javno pozivam gospodo okrog „Slov. Gospodarja“, naj povedo, v katere in kake „nečedne“ namene hočemo izrabiti poštena slovenska društva. A. Pesek, predsednik „Zveze nar. dr. na Št. in K.“

Zgradba nove državne obrtne šole v Ljubljani. Občinski svetnik Dimnik je v seji občinskega sveta ljubljanskega dne 5. t. m. poročal o županovem dopisu glede prispevka finančnega ministrstva k zgradbi nove državne obrtne šole v Ljubljani. Kakor znano, je mestna občina zahtevala od finančnega ministrstva za zgradbo, oziroma zdrževanje omenjene šole 200.000 K, ki bi se naj izplačale v 25 letnih obrokih. Sedaj je pisalo finančno ministrstvo, da teh pogojev ne more sprejeti iz državnofinančnih in principialnih vzrokov, pač pa je pripravljeno odpušiti mestni občini 200.000 K brezobrestnega posojila, ki bi ga bilo treba vrniti leta 1915, in ako da mestna občina stavi bišče, postavi poslopje ter ga prepusti erarju. In vendar je sekcij-ski načelnik dr. pl. Engel obljubil županu, da se l. obrok državnega prispevka postavi že v proračun za leto 1909. Naučno ministrstvo in ministrstvo za javna dela podpira mestno občino v njeni zahtevi. Župan v svojem dopisu priporoča, naj se stališče finančnega ministrstva odkloni, ker kaže vse na to, da bo leta 1915. mestna občina v drugačnih

finančnih razmerah, da ji bo laglje vračati brezobrestno posojilo, kakor da bi morala danes šteti celo vsoto za zgradbo in zdrževanje omenjene šole. Županov predlog je bil soglasno sprejet.

Sprejem učencev v kmetijsko šolo na Grmu. Novo šolsko leto se prične meseca novembra t. l. Plačujoči učenci plačujejo hrano 80 vin. na dan in po 40 kron šolnine na leto ter stanujejo brezplačno v zavodu. Prošnje za sprejem je poslati do 5. septembra t. l. vodstvu kranjske kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu. Prošnji je priložiti rojstni list, izpričevalo o dovršeni ljudski ali kakvi višji šoli, zdravniško potrdilo o trdnem zdravju in izpričevalo županstva in župnega urada o lepem vedenju prosilcev. Prošnji za sprejem plačujočih učencev je priložiti tudi obvezno pismo (reverz) staršev, oziroma varuha zaradi vzdrževanja učenca.

Metelkove ustanove so dobili učitelji, oziroma nadučitelji: Markovšek, Barle, Garvas, Kabaj, Kiferle in Lunaček.

Premije vrtnega društva so dobili tovariši: Kocjančič, Žirovnik, Humeč.

Umrl je v Dolenjem Logatecu dne 9. t. m. učitelj Albin Virant, star šele 20 let. N. p. v m! Nekrolog priobčimo prihodnjič.

Iz šolske službe na Goriškem. Nameščeni so sledeči učitelji, oziroma učiteljice: Solkan: Bajt Franc, Ajdovščina: Plesničar Pavel, Rihenberg: Pavlica Urh, Bukovica: Musič Anton, Plave: Turk, Podgora: Zorn Emil, Črnič: Baša Fr., Brannica: Vekoslav Benko, St. Tomaž: Viktor Zgonik, Gabrije: Drogenik Josip, Čepovan: Berce Josip, Orehovlje: Lovrenčič Alojzij, Vogersko: Strel Jadviga, Bukovica: Plesničar Zofija, Sv. Križ: Mrevle Gabrijel, Ložice: Gabrijelčič, Lokve: Stepančič, Solkan: Jug Ana, Vrtojba: Lasič, Levpa-Zavrh: Vodopivec Josip, Vitovlje: Murovec. Prvačina: Ljudmila Komac, Črnič: Srebrnič, Rihenberg: Furlani Olga, Standerž: Banderlj Vinko, Vedrijan: Toroš Pavel, Zapotok: Toroš Josip, Založec: Golja Franc. — Vadniška učitelja Anton Dukič in Adolf Komac, nadalje okrajni nadzornik Andrej Lasič, potem učiteljica na c. kr. ženskem učilišču Luiza pl. Baubela, Amalija Sirk in Zofija Travanhannel so pomaknjeni v IX. plačilni razred.

Razpisano je učno mesto na trirazredni šoli v Košani, na kar se opozarja cenjene tovariše oziroma tovarišice. Na razpolago je v šoli lepo stanovanje, obstoječe iz ene sobe in kuhinje. Šola je oddaljena eno uro od žel. postaje St. Peter. — Dovoljena je ravnokar tudi vozna pošta med St. Petrom in Košano.

S Tolminskega nam pišejo: Koncem preteklega šol. leta je razposlal c. kr. okr. šol. svet na vse v okraju obstoječe šole škatlje, ki vsebujejo najpotrebnejša zdravila za prvo pomoč. Navodilo o uporabi zdravil je sestavil tukajšnji okrajni zdravnik dr. Mayer. Hvala mu! To je zopet korak dalje. Domača lekarna je namenjena v prvi vrsti šolski mladini, v drugi pa tudi odraslim ljudem.

Občinski odbor v Vipavi je v svoji seji dne 4. avgusta 1908 soglasno sklenil za 60 letni vladarski jubilej cesarja Franca Jožefa I. ustanoviti v Vipavi jubilejski občinski zalog v znesku 5000 kron za ubožne otroke javne ljudske šole v Vipavi. — Z obrestmi tega zalog je kupiti vsako leto ubožnim šolskim otrokom obleko, ki jih je potem v spomin na cesarjev 60letni vladarski jubilej obdarovati vselej dne 2. decembra vsakega leta. — Kdo izmed otrok bodi obdarovan, določi v to določeni odbor, obstoječ iz vsakokratnega župana, šol, voditelja in predstojnika c. kr. okr. sodišča. — Vsakokratni predsednik krajnega šolskega sveta in župnik vipavski imata v tem odboru samo posvetovalen glas.

Drugo učno mesto na Premu in tretje v Košani sta izpraznjeni in sta razpisani do 31. avgusta 1908. Prošnje za eno ali drugo teh mest sprejema c. kr. okr. šolski svet v Postojni.

Za dnevni šolski pouk vajencev. V četrtek preteklega tedna se je vršila prva preizkušnja za pomočnike pri zadruzi kovinarjev v Ljubljani. „Slovenec“ poroča o nji v dolgi notici ter konstatuje, da so praktično vsi izprašanci odgovarjali kar najbolje, teoretično pa slabo. Zaključek temu je — tri dni na konec „Slovenec“ — ali so vajenci pri pouku tako raztreseni, da ne slišijo, kar jim učitelj predava, ali pa se površno poučuje in izprašuje. — Ta zaključek je res klerilna modrost in zlobnost obenem! „Slovenec“ ve, da učitelji store vse, kar je treba, vendar ne more drugače nego da zopet udari po njih. Ve dalje tudi, da dečki po 12 do 13 urnem dnevnem delu niso prav nič zavzeti od 6. do 8. ure zvečer za geometriško risanje in matem. formule. Ali samo prave resnice noče priznati, zato rajši malo denuncira učitelje. Istina je, da je vzrok slabemu teoretičnemu znanju večerni pouk, ki se mora v interesu obrti nadomestiti s poukom podnevi. To je tako jasna resnica, da jo mora videti slepec, samo „Slovenec“ je ne vidi!

Kazen s palico priporoča krščansko-socialni „Deutsches Volksblatt“ kar v uvodnem

članku. Ljudje, ki zapijejo svojo plačo, naj se uradno pretepejo. „Rdeči Prapor“ pravi: To je klerikalna justica in klerikalna pedagogika. Najbrže tudi klerikalna medicina. Vsak izobraženejši človek ve dandanes, da je alkoholizem bolezen. V naprednejših deželah imajo za pijance posebna zdravilišča, v katerih se ravna sistematično in imajo zdravniki prvo besedo. Avstrijski klerikalci imajo boljši recept. Palico. Če je to krščenstvo, tedaj si res potrkamo na prsi in priznamo, da nismo nikoli poznali krščenstva. Mi smo imeli o njem vendar boljšo pojmo. Mislili smo, da uči ljubezen do bližnjega, da ukazuje zdraviti bolne. Pa smo se motili. Klerikalci ga morajo na vsak način bolje poznati kakor mi in če oni pravijo, da je krščenstvo palica in neusmiljenost, ga ne smemo mi razlagati drugače. Ampak kaj bi dejal Kristus, če bi prišel na svet in videl, kako razširjajo današnji klerikalci njegov nauk, bi bilo mogoče, da bi sam pograbil palico, pa ne za pijance!

Kongres slovanskih časnikarjev v Ljubljani se vrši, kakor smo že poročali zadnjič, dne 8. in 9. septembra t. l. — Na kongresu se bo razpravljalo tudi o ustanovitvi centralnega organa slovanskega časopisja. Podrobni načrt o tem je sestavil delegat I. vseruskega časnikarskega shoda A. Stahovič in ga poslal županu Ivanu Hribarju. Svoj predlog bo Stahovič osebnostno utemeljeval na kongresu. Centralni organ slovanskega časopisja bi se naj tiskal po Stahovičevem načrtu v ruskem, poljskem, češkem, srbo-hrvaškem in francoskem jeziku. Za stroške bi prispevali Rusija 25%, Poljska 20%, Češka 20%, Srbija 10%, Hrvaška 7½% in Slovenija 7½%.

Avgustova številka „Omladine“, namenjena predvsem slovenskim abiturientom, prinaša celo vrsto informativnih člankov o izberi stanu, ki bodo dobro služili našim absolviranim srednješolcem pri izbiranju poklica. Slovenske razmere zahtevajo nujno, da se število in strokovna razdelitev našega akademiškega naraščaja kolikor možno regulira, ako hočemo imeti na razpolago slovenski uradniški material, na drugi strani pa se izogniti nadprodukciji v eni ali drugi stroki ter tako zabraniti nastajanje izobraženega proletariata. S tega stališča zasluži ta dijaško-socialna številka „Omladine“ tem večje priznanje. — Informacije, ki jih „Omladina“ podaja, so točne in zaupljive, ker so dobljene pri kompetentnih korporacijah in osebah. Iz bogate vsebine te avgustove številke navajamo članke: Akademična svoboda. Bodočnost slovenskih juristov. O filozofskem študiju. Nekaj o slovenskih medicincih. Montanistika. Agronomija. Pošta in železniška služba itd. Poleg člankov vsebuje tudi dijaško-socialni vestnik v listku mnogo zanimivega gradiva. — Naj bi avgustovo številko prečital vsak slovenski abiturient — marsikoga bo obvarovala nepremišljenega koraka! Dobiti jo je za 24 h v znakah pri upravnstvu v Ljubljani, Breg 12, pa tudi v knjigarnah.

Razpis natečaja. Razpisuje se natečaj za mesto učitelja na slovenskem oddelku deželne kmetijske šole v Gorici v X. (letna plača 2860 K), ki more priti v IX. plačilni razred deželnih uradnikov. Prosilci naj vložijo pravilno opremljene prošnje pri deželnem odboru tekem meseca avgusta. Prosilci morajo z izpričevali o dovršenih študijah in z izpričevalom o usposobljenosti za kmetijski pouk dokazati, da so znanstveno in strokovno zadostno izobraženi. — Nadaljna pojasnila se dajejo pri uradih deželnega odbora. — Pod ravno istimi pogoji se razpisuje natečaj za mesto učitelja na italijanskem oddelku deželne kmetijske šole v Gorici.

Četrti izkaz prispevkov za spominsko ploščo Strmsku. Darovali so gg.: T. Kurbus, nadučitelj na Slivnici, 10 K; Fr. Korbar, nadučitelj, pri sv. Petru na Medvedovem selu, 2 K; A. Pesek, šol. vodja v Narapljah, 5 K; M. Brišnik, šol. vodja pri sv. Roku, 1 K; A. Sitter, učiteljica v Pristavi, 1 K; Jos. Dobnik, nadučitelj, na Ponikvi, 2 K; razentega vpsal še 1860 K, in sicer od sledečih gg. darovalcev: Marija Ošlak 2 K, Neža Tojnik 1 K, Ivan Zdolšek 2 K, Marija Vizjak 0-2 K, Martin Zdolšek 5 K, Marija Zdolšek 2 K, Terezina Zabukovšek 1 K, Jože Zdolšek 1 K, J. Leskovar, učitelj, 1 K, L. Kavčič, učiteljica, 2 K, Anton Podgoršek 0-4 K, F. Vošnjak, učiteljica, 1 K, dr. I. Zabukovšek izročil 5-2 K, nabranih tudi na Ponikvi, I. Podgoršek, profesor v Zagrebu, 2 K, F. Podgoršek 1 K, B. Pepernjak 1 K, Fr. Ratej 1 K, A. Gril 0-2 K; A. Lah, nadučitelj, J. Strniša, šol. vodja, K. Schuller, učiteljica, A. Ciuha, učiteljica pri sv. Duhu, okraj Badgona, vsak po 1 K; F. Pogačnik, učitelj, pri sv. Vidu, 4 K; J. Purkart, nadučitelj, 4 K, R. Vidali, učiteljica, 2 K, I. Blazinšek, učitelj, 1 K, v Zibiki; L. Sah, nadučitelj, 2 K, N. Kosi, učiteljica na Teharjih, 4 K, Fr. Zidar, nadučitelj, v Lembergu, 2 K, A. Stupica, trgovec v Šmarji, 2 K; Fr. Vuga, trgovec na Grobelnem, 2 K; I. Kotnik, učitelj, pri sv. Stefanu, 1 K; Učiteljsko na Opčini-Trst po g. St. Ferlugi 3-40 K. Skupaj 76-2 K in že prej izkazanih 374-06 K = 450-26 K. — Šmarje pri Jelšah, dne 7. avgusta 1908. — H. Šumer.

Maturanti iz l. 1898. Nekaj tovarišev se mi je oglasilo. Desetletnica naj bi se vršila po programu: Dne 4. septembra ob 8. zvečer sestane v hotelu „Ilirija“. Drugi dan ob 11. dopoldne se odpeljeemo skupno s tovarišicami v Medvode, kjer je skupen obed. Kdor se hoče odpeljati v Gorico k zborovanju, se lahko pelje iz Medvode ob 5. popoldne 5. septembra. —

Zaradi skupnosti naj se mi vsakdo prav za zaslusljivo oglasi do 20. t. m., da vem poročati drugam. — Glejte, tako nam bo menda le mogoče, da se vsi snidemo po dolgih letih. Bodite vztrajni! Srčno pozdravljeni do vselega snidenja! Vaš Legat v Logatcu.

Klerikalni duhovniki. Duhovniško razbijanje po shodih in sirovo zabavljanje mora ljudstvu omrzniti cerkev. Pa poročajo se nam še razne druge stvari o klerikalnih duhovnikih, ki morajo razburiti najmirnejšega človeka. Tako se nam poroča, da je neki klerikalni duhovnik prijel v župnišču svojo kuharico in predsednico Marijine družbe, jima s silo razklenil usta (?) in vanje pljunil. Ogorčeni starši tako zasramovanih devic so zahtevali preiskavo in kazni, pa zdi se, da izkušajo cerkvene oblasti tu grozni slučaj prikriti. Sploh se opazuje neka tendenca, da se taki slučaj zagrebejo v pozabljenost. A to je velika krivica proti devicam in staršem in v kvar cerkvi! — Tako nekako piše med dnevnimi novicami „Slovenec“ z dne 4. avgusta t. l. št. 177, na kar opozarjamo vse poštene ljudi. „Slovenec“ piše o učiteljih, mi o duhovnikih. Vračamo milo za drago. In bomo še!

Iz seje c. kr. okr. šolskega sveta v Rudolfovem dne 27. julija 1908. Predsednik otvori sejo, omenja izpremembe učiteljstva v okraju ter poroča o razširjenju enorazrednice na Gorenjih Sušicah v dvorazrednico. Za nadučiteljsko mesto v Stopničah se stavi ternopredlog. Disciplinarna zadeva nekega nadučitelja se odstopi s predlogom dež. šol. svetu v rešitev. Učiteljicam ženskih ročnih del se priznajo remuneracije, predlog se priporoči dež. š. svetu. Prošnja kraj. š. sveta v Šmihelu za pol-dnevni pouk v II. razredu in nerazdeljen dopoldanski pouk v III. razredu se priporoči do predloži dež. šol. svetu. — t —

Šolsko zdravstvo.

O kopanju otrok. Vse ni za vsakega — to velja zlasti odgoji otrok. Kakor je v gotovih slučajih koristna mrzla kopel, tako je v drugih škodljiva. Zato naj bi se skrbna mati posvetovala z mestnim zdravnikom-specialistom. Jako je razširjeno mnenje, da so kopeli — tudi mrzle — najboljša krepčilo za slabotne otroke: to je zmot. Malokrvne otroke naj se čim najmanj koplje in potem vselej v gorki vodi. Izvrstne pa so zračne kopeli, ki utrdje najslabotnejše telo — seveda, ako se pravilno postopa. V tem oziru se je najbolje obrniti do izkušenega zdravnika za navodila.

Proti opeklinam je jajčji beljak najboljšo sredstvo. Z enakim uspehom se rabi tudi proti ureznim ranam. Bano, oziroma opekline se najprvo opere z lizolovo vodo, potem pa dobro prevleče s sirovim beljakom in nato obveže.

Ne plavati s polnim želodcem! Dr. Revenstorf, ki je imel v hamburški pristaniški bolnišnici obilo prilike za izkušnje, silno svari pred plavanjem s polnim želodcem, kakaj pritisk vode nanj je jako nevaren. Ker je dihanje pri plavanju že itak skrajno naporno in krogo-topi krvi zaradi mraza in vodnega tlaka otežkočen, zadostuje kaka nadatnja ovira dihanja, da povzroči omedlevice ali celo smrt. Zagonetna smrt marsikaterega dobrega plavca se da razlagati tem načinom. Pri plavanju na hrbtu je dihanje lažje, ker voda ne pritiska tako na trebuh in na želodec.

Skrbite za zobe! Zobje so stebri vašega življenja, varuhi vašega zdravja, zato je skrbite zanje. Varujte se tretji z njimi orehe, lešnike, grizti trde stvari. Ne jejte prevročih jedi, ne pijte premrzlih pijač; eno kakor drugo je za zobe kakor dinamit za skalo. Ne bečajte z zobe s šivankami, ampak poslušajte se samo lesenih zobotrebocev. Čistite pridno zobe! Zjutraj in zvečer jih odrgnite s krtačico in kakim dobrim zobnim prahom ali kremo. Ako je dobil zob luknjo, pojdite takoj k zobozdravniku, da ga plombira. Vsak izgubljen zob pomeni toliko in toliko dni življenja manj.

Zračne kopeli v šole! Na zadnjem mednarodnem kongresu za higieno in demografijo v Berlinu se je profesor Hueppe iz Prage zavzemal za zračno kopel, ki dandanes poleg vodne kopeli prihaja do vedno večje veljave, in dr. Grabley (Woltersdorf-Brin) je na drobno predaval o higieniškem in zdravilnem pomenu zračne kopeli. Vsaka telovadba na prostem brez obleke je za telo največja dobrota. Mladino naj bi dovajali zračni terapiji: velik del šolske telovadbe naj bi se vršil v obliki zračne kopeli; t. j. nedorasi dečki in deklice naj bi telovadili na prostem brez vsake obleke razen kratkih hlačic. Zrak in svetloba sta za mlado človeško telo to, kar sta za cvetko, za drevce — vir življenja in moči. Šolske zračne kopeli so najmočnejše varuhinje proti tuberkulozi, seksualnim mladostnim blodnjam, alkoholizmu; one so, ki morejo pospeševati ljudsko zdravje in povzdigovati narodovo obrambno moč.

Razgled po šolskem svetu.

— Umrl je v Darmstadtu profesor Jožef Olbrich, prvak modernih arhitektov, zgraditelj poslopja dunajske „Secesije“.

— **Sad dvojezičnih šol.** Koliko so vredne dvojezične šole, priča nastopni dogodek. — Na neki utkvistični dvorazrednici na Spod. Koroškem blizu Štajerske meje je vprašal katehet otroke drugega razreda, v katerem je učni jezik izključno nemški, kako se imenuje Bog po nemški. Otroci so ga začudeno pogledali, a nihče ni vedel tega povedati. Po dolgem uganjanju se je šele neki „brihtnejši“ deklici posrečilo razvozlati kočljivo vprašanje. Toliko se slovenski otroci na koroških dvojezičnih šolah naučijo nemškega jezika.

— **Nemški šulferajn** neizmerno prospeva; zadnji teden je bilo ustanovljenih 11 novih podružnic, od teh pet na Štajerskem. Število vseh šulferajnskih podružnic znaša 1205. Naša šolska družba pa niti v večjih slovenskih krajih nima še svojih podružnic. Poleg nemškega šulferajna ponemčjuje slovenske kraje Šummark in katoliški šulferajn!

— **Trgovska šola v Ljubljani** je ravnokar končala letošnje šolsko leto. Učencev je bilo 264, in sicer v gremijalni trgovski šoli 132, v zasebni trgovski šoli g. Mahra pa istotako 132. Po narodnosti je bilo 158 Slovencev, 48 Hrvatov in Srbov, 31 Nemcev, 26 Italijanov in 1 Grk. Oprostilni izpit, ki se je vršil dne 19. julija je napravilo 11 učencev tretjega razreda gremijalne trgovske šole. V privatni trgovski šoli je dobilo 21 učencev prvi red z odliko, 21 učencev pa je dobilo drugi red; 6 učencev se je dovolil ponavljalni izpit. Učnih oseb je bilo razen ravnatelja g. Mahra na zavodu 25. Prihodnje šolsko leto se prične 1. oktobra. V trgovski šoli se sprejemajo učenci, ki se z dobrim uspehom dovršili tri razrede kake srednje ali pa meščanske šole. Notranji gojenci se sprejemajo do konca avgusta; vpisovanje vnanjih učencev pa se vrši od 28. do 30. septembra. Absolventom zavoda preskrbi ravnateljstvo po močnosti službe v tuzemskih in inozemskih trgovinah. Na zavodu, ki je bil ustanovljen leta 1834., se je izšolalo doslej 12.749 učencev.

— **Katehetskí shod in tečaj v Spljetu.** Dne 5. in 6. t. m. se je vršil v Spljetu katehetskí shod, ki se ga je udeležilo okoli 100 duhovnikov. O posameznih točkah so poročali razni veroučitelji ter so bili sprejeti razni sklepi glede verskega pouka v šoli in glede položaja veroučitelja. Dne 6. in 7. je bil katehetskí tečaj. K temu je prišlo mnogo gostov tudi iz Hrvaške, Bosne in Hercegovine. Vrstila so se razna predavanja. Naglašalo se je tudi slovo med duhovščino in učiteljstvom.

— **Profesor Wahrmaund** je že napovedal, da bo v zimskem semestru predaval na nemškem vseučilišču v Pragi o kanoničnem imovinskem in patronatnem pravu. Predaval pa bo le do Božiča, nakar nastopi enoletni dopust, da napiše večje delo o kanoničnem procesu.

Z gospodarskega polja.

— **Češpljeva letina na Kranjskem.** Letos so po dolgih letih zopet enkrat obrodile češplje, in nadejati se je bilo najugodnejše letine. Žal pa, da so začele češplje močno odpadati. Češplje se nekoliko pomodré, potem pa odpadejo. To škodo, ki se je začela pri češpljah sploh kazati, dela letošnja suša, in tako bo napravila letošnja suša tudi pri češpljah veliko škodo.

— **Avstrijski izvoz petroleja.** V prvih 5 mesecih t. l. se je izvozilo iz Avstrije 793.000 q petroleja v vrednosti K 6.260.000 nasproti 427.000 q v vrednosti K 3.370.000 v lanskem letu. Izvoz bencina je poskočil od 35.000 na 101.000 p ter od K 790.000 na K 2.270.000.

— **Državna subvencija.** Kmetijska družba Kranjska je dobila 20.000 K državne podpore za pospeševanje reje govedi in drobnice.

— **Kreditni zavod za trgovino in obrt na Dunaju** izkazuje v prvem polletju 7.942.770 K čistega dobička.

— **Žetev v Avstriji.** Poljedelsko ministstvo je izdalo o žetvi obširno poročilo, ki navaja med drugim: Zaradi trajne suše je oziroma dozorela po mnogih krajih deset dni prej kakor navadno. Jesenska se je slabo obnesla na Kranjskem, osobito pa na Primorskem in v Dalmaciji. V Istri in Dalmaciji žetev ne bo zadostovala za seme. Požeta je na Primorskem, v Dalmaciji, na Kranjskem in deloma na Spodnjem Štajerskem že tudi rž. Na Primorskem, v Dalmaciji, deloma pa tudi na Kranjskem in Spodnjem Štajerskem je že tudi požeta pšenica. Ječmen je na Kranjskem, Spodnjem Štajerskem in Koroškem srednje dober. Oves je po suši še več trpel kakor ječmen. Na Kranjskem že deloma žanjejo oves, na Primorskem in v Dalmaciji so ga že deloma pospravili. Najbolj se je držala koroza. Proso slabo kaže. Na Kranjskem, Štajerskem in Koroškem so pričeli že sejati ajdo. Lan kaže na Štajerskem precej dobro. Krompir si je po zadnjem dežju precej opomogel. Upa se na srednji uspeh celo na Kranjskem, Primorskem in v Dalmaciji. Pesji je suša tudi škodovala, repa in zelje se le počasi razvijata. Detelja in seno je dobro, samo malo ga je. Sena je na Spodnjem Štajerskem 40 do 60 odstotkov, na Kranjskem detelje 65 odstotkov, sena do 50 odstotkov, v Dalmaciji pa do 40 odstotkov manj kot druga leta. Gorko, solnčnato vreme je ugajalo trti razen v Istri deloma v Dalma-

ciji. Na Kranjskem upajo na dobro vinsko trgatavo. Upanje na dobro sadno letino se je zmanjšalo. Olivna letina bo srednje dobra.

— **Akeja za povzdigo Istre** bo glasom „Omni-busa“ v tem obstojala, da se zgradi pristanišče v Medulinu (nekateri mislijo, da bi bila bolj pripravna Preluka pri Voloski), da se Medulin telefonično zveže s Trstom in Opatijo, se uvede avtomobilska vožnja Trst-Opatija zgradi velik pomol v Lovranu in uresniči projekt Schwarzer, sedanega kranjskega deželnega predsednika, kako oskrbeti Istro z vodo. Samo ta načrt bi stal 30 do 40 milijonov kron, pa vsi listi pravijo, da ni nič praktičen. V proračunu za leto 1909. bo že zvišana vsota za Istro.

— **Državna subvencija.** Kmetijska družba kranjska je dobila 3000 kron državne podpore za l. 1908. za nakup kobil za rejo.

Raznoterosti.

× „Ne morem molčati!“ — Slavni Lev Tolstoj je objavil mogočen protest proti krvavi strogosti ruskih sodišč nasproti revolucionarjem. Tolstoj, propovedovatelj pasivitete in neupiranja proti zlu, ni nikoli simpatiziral z ruskimi revolucionarji; sedaj pa je osemdesetletni starček s krajnim pogumom in brezobzirnostjo nastopil proti postopanju reakcije, ki žrtvuje na oltar državnega reda vsak dan nebroj ljudi, ki jih obsojajo na viselice, zapor, ali deportacijo. Tolstoj strogo obsoja to postopanje, ki ga imenuje zločin, ki je ravnotako obsojanja vreden kakor terorizem revolucionarjev; pravzaprav še bolj, ker manjka ona idealna stran, ki blaži zločine teroristov. — Manifest konča z ganljivimi besedami: „Ni mogoče več tako živeti! Vsaj jaz ne morem in nočem tako živeti. To je razlog zakaj to pišem in dokler ne onemorem, bom širil na Ruskem kakor v tujini; hočem, da bi se zgodilo eno od dveh stvari: ali da se opusti te čine, ali pa da bodi odkrita moja zveza z njimi in se tudi mene vrže v zapor...“ Manifest je napravil veliko senzacijo po vsem svetu in gotovo ne ostane brez učinka na rusko vlado.

Listnica uredništva.

A. M. v R.: Vaš spis smo prejeli in ga priobčimo v prvi priliki. — C. J. v G.: O tem, kar pišete, nam ni nič znanega. Po našem mnenju so vse le prazne govornice. — J. V. v M.: Vse je sama hujskarija. Tudi nanj pride dan plačila. — Na Štajersko: Graje, ki ste jo napisali na naslov tov. A. Kosi, ker je pri izdaji svoje jubilejske knjižice prežl našo tiskarno, ne moremo priobčiti, ker nečemo uvajati v list osebnosti. Res je, da ne more dvema gospodoma nihče služiti, najmanj pa učiteljstvo. Najbolje je, če se o tem pomnite doma pri zborovanju svojega učit. društva.

Slovinci, kupujte užigalice v korist družbi sv. Cirila in Metoda! 122 31 12

Najboljše klavirje

prvovrstnih dunajskih tvornic in harmonije amerikan. sistema prodaja in izposoja **Alfonz Breznik, učitelj „Glasb. Matice“** 136 Ljubljana, Hilšerjeve ulice 12. 53 6

Platno,

volneno blago in sukno, v vseh mogočih širinah in dolžinah, jako močno, šifon, creise, francoski beli in barvast satin, robci, brisače, bele in barvaste garniture za domačo porabo, oprave za neveste, vseskoz solidno blago, priznано najboljša dobava lastne manipulacije.

A. F. Fialka,

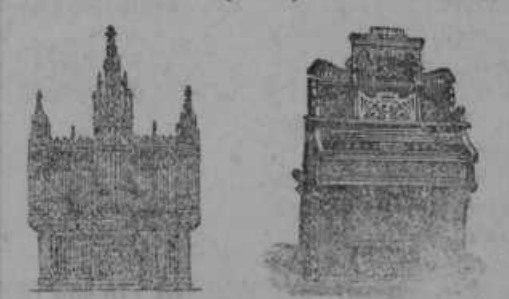
specijalna veletrgovina v Treuštatu pod Radhostem (Morava).

Vzorec in cenik franco. — Tovarniške cene. Ustanovljeno leta 1875. 88 13—10

Odlikovane z zlatim zaslužnim križem s krono.

C. kr. privil. tovarne

orgelj in harmonijev
Jan Tuček, Kutna gora
(Češko) 25 26—17

stavi in dobavlja orglje vseh velikosti, sistemov in slogov, harmonije s stiskalnimi in sesalnimi sistemom (Cottage-orglje), klavirje in planine najmodernejših konstrukcij.

3 do 5letna garancija. Ustanovljene l. 1869.

Nizke cene. Tudi na obroke.

Tovarna je postavila za nad 6000 instrumentov. Ilustrirane prospekte orgel, cenike harmonijev in klavirjev gratis in franco.